

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST INSPECTIERAAD

PREAMBULE

De rijksinspecties hebben tot taak om publieke belangen te borgen zoals veiligheid en de kwaliteit van publieke dienstverlening. Hiertoe houden zij toezicht en handhaven zij relevante wet- en regelgeving. Al bijna twintig jaar werken de rijksinspecties samen aan een stevige basis voor goed toezicht. De Inspectieraad biedt het samenwerkingsverband van waaruit zij gezamenlijk de positie van toezicht bevorderen en structureel investeren in de verbetering van het toezicht. Dit betreft een continue ontwikkeling ten aanzien van de rol, de functie, de toepassing en de verwachtingen van toezicht. In de samenwerkingsovereenkomst ligt het fundament voor structurele en intensieve samenwerking ten behoeve van het toezicht als onderdeel van goed bestuur door een betrouwbare overheid.

ARTIKELN

Artikel 1: De Inspectieraad

Er is een raad van inspecteurs-generaal van de rijksinspecties, hierna te noemen: de Inspectieraad.

Artikel 2: Samenstelling

1. De Inspectieraad kent op het moment van ondertekening van deze overeenkomst de volgende leden:
 - De inspecteur-generaal belastingen, toeslagen en douane
 - De inspecteur-generaal van de Inspectie gezondheidszorg en jeugd
 - De inspecteur-generaal van de Inspectie Justitie en Veiligheid
 - De inspecteur-generaal Leefomgeving en Transport
 - De inspecteur-generaal Overheidsinformatie en Erfgoed
 - De inspecteur-generaal van het Onderwijs
 - De inspecteur-generaal Veiligheid Defensie
 - De inspecteur-generaal Nederlandse Arbeidsinspectie
 - De inspecteur-generaal van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 - De inspecteur-generaal van de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur
 - De inspecteur-generaal der mijnen
2. De Inspectieraad kent op het moment van ondertekening van deze overeenkomst de volgende geassocieerd leden:
 - De bestuursvoorzitter van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
 - De directeur-bestuurder van de Nederlandse Emissieautoriteit

Artikel 3: Missie

1. De Inspectieraad bevordert de positie van toezicht door:

- a. de samenwerking tussen de rijksinspecties te bevorderen;
 - b. de kwaliteit en innovatie van toezicht te bevorderen;
 - c. op te treden als belangenbehartiger van het publieke belang toezicht;
 - d. de samenwerking met andere toezichthouders te bevorderen;
 - e. de samenwerking met publieke dienstverleners te bevorderen, en
 - f. de samenwerking met andere onderdelen binnen de (rijks)overheid te bevorderen.
2. De (geassocieerd) leden van de Inspectieraad dragen de missie van de Inspectieraad zowel individueel als gezamenlijk uit en leveren daartoe tijdig de benodigde bijdrage in financiën, capaciteit en draagvlak vanuit hun organisatie.

Artikel 4: Organisatie

1. De Inspectieraad kent een voorzitter die optreedt als eerste woordvoerder namens de Inspectieraad. De Inspectieraad benoemt de voorzitter uit de leden voor een termijn van twee jaar. De benoeming kan éénmaal verlengd worden met een termijn van één of twee jaar.
2. De Inspectieraad kent een Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter van de Inspectieraad en maximaal drie (geassocieerd) leden. De Inspectieraad benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur voor een termijn van twee jaar. De benoeming kan éénmaal verlengd worden met een termijn van één of twee jaar. De benoemingstermijnen van de leden van het Dagelijks Bestuur overlappen zodanig dat een goede overdracht van taken wordt gewaarborgd.
3. De Inspectieraad kent IG-werkgroepen voor gezamenlijke activiteiten. De Inspectieraad benoemt de leden van de werkgroepen voor de duur van de activiteiten. De leden zijn verantwoordelijk voor een goede uitvoering en voortgang van deze activiteiten.
4. De Inspectieraad, het Dagelijks Bestuur en de IG-werkgroepen worden ondersteund door een algemeen secretaris. De algemeen secretaris neemt deel aan de vergaderingen van de Inspectieraad en het Dagelijks Bestuur. De algemeen secretaris geeft leiding aan Bureau Inspectieraad en legt voor het functioneren van het bureau verantwoording af aan de voorzitter van de Inspectieraad.
5. Bureau Inspectieraad biedt inhoudelijke, secretariële en facilitaire ondersteuning aan de Inspectieraad, het Dagelijks Bestuur en de werkgroepen.

Artikel 5: Verantwoording

1. De Inspectieraad stelt periodiek een meerjarenperspectief vast en op basis daarvan per kalenderjaar een jaarplan. Het meerjarenperspectief en het jaarplan worden gepubliceerd.
2. De Inspectieraad stelt een kort jaarverslag op over de activiteiten en resultaten van het afgelopen kalenderjaar. Het jaarverslag wordt gepubliceerd.
3. Bureau Inspectieraad coördineert de uitvoering van het meerjarenperspectief, het jaarplan en het jaarverslag.

Artikel 6: Financiën

1. De Inspectieraad stelt jaarlijks een begroting vast waaruit de gezamenlijke activiteiten worden gefinancierd evenals de kosten van de Inspectieraad en zijn ondersteuning.

2. De begroting wordt samengesteld uit jaarlijkse bijdragen van de (geassocieerd) leden van de Inspectieraad. De hoogte van de bijdragen vloeit voort uit een jaarlijks vast te stellen verdeelsleutel die is gebaseerd op een vaste voet plus de formatieve omvang van de deelnemende organisaties.
3. De algemeen secretaris is namens de Inspectieraad en binnen de door de Inspectieraad vastgestelde begroting bevoegd tot het aangaan van financiële verplichtingen. De algemeen secretaris draagt zorg voor het financiële beheer en legt daarover verantwoording af aan de voorzitter van de Inspectieraad.

Artikel 7: Evaluatie

De Inspectieraad evalueert iedere vijf jaar de werking van deze samenwerkingsovereenkomst. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft wordt de samenwerkingsovereenkomst aangepast.

ONDERTEKENING d.d. 19 mei 2026

De inspecteur-generaal belastingen, toeslagen en douane

dr. B. Snels

De inspecteur-generaal van de Inspectie gezondheidszorg en jeugd

drs. M. Vogelzang

De inspecteur-generaal van de Inspectie Justitie en Veiligheid

mr. E.G.M. (Liesbeth) Huyzer

De inspecteur-generaal Leefomgeving en Transport

dr. M.C. Wassenaar

De inspecteur-generaal Overheidsinformatie en Erfgoed

mr. A.L.C. Roos

De inspecteur-generaal van het Onderwijs

mr. A. Oppers

De inspecteur-generaal Veiligheid Defensie

Generaal-majoor J.P. Apon EMSD

De inspecteur-generaal Nederlandse Arbeidsinspectie

drs. R.G. de Boer

De inspecteur-generaal van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

dr.mr. G.J.C.M. Bakker

De inspecteur-generaal van de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur

mr. A.T.A.J.B. van Dijk

De inspecteur-generaal der mijnen

ir. T. Kockelkoren MBA

De bestuursvoorzitter van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming

drs. A.M.P. van Bolhuis MBA

De directeur-bestuurder van de Nederlandse Emissieautoriteit

drs. M.P.C. Bressers

TOELICHTING

Op grond van de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst 2022 is een aantal wijzigingen doorgevoerd dat bijdraagt aan de voortdurende ontwikkeling van de Inspectieraad (IR). De aanpassingen in de artikelen over samenstelling, organisatie en evaluatie maken de IR flexibel en toekomstbestendig voor de onderlinge samenwerking. Met de aanpassingen in het artikel over de missie van de IR benadrukken we de samenwerking met alle relevante partijen in onze omgeving. Zoals in het meerjarenperspectief (MJP) verwoord, werken we op deze manier aan een bestendige toezichtgemeenschap: verbetering en intensivering van de samenwerking met toezichthouders, politiek, beleid en publieke dienstverleners. Hierna worden de wijzigingen per artikel toegelicht.

In de **preambule** staat kort en bondig waartoe de rijksinspecties samenwerken in de IR. De 'positie van toezicht bevorderen en structureel investeren in de verbetering van het toezicht' zijn brede begrippen, maar het gaat dan ook over samenwerking in de breedste zin van het woord: kennis delen, opleiden, belangen behartigen, vertegenwoordigen, visie op toezicht ontwikkelen, et cetera. Dat zulke samenwerking wenselijk en noodzakelijk is, blijkt uit de successen in de samenwerking tot nu toe, maar ook uit het feit dat de maatschappelijke opgaven steeds groter en complexer zijn, en niet beperkt blijven tot de departementale grenzen van onze overheidsinrichting. Daarbij is het functioneren van de overheid zelf ook in de aandacht gekomen, waardoor nieuwe functies van toezicht ontstaan en toezichthouders ook een rol zien in het herstel van vertrouwen in de overheid en bijdragen aan de democratische rechtsstaat.

Artikel 1 (De Inspectieraad: ontstaansgeschiedenis)

In reactie op de motie Aptroot (TK 2005–2006, 29362, nr. 77, een verzoek om één Inspectie- en controledienst voor het bedrijfsleven in te richten) werd het zogenoemde IG-Beraad 'geformaliseerd tot een Inspectieraad' voor de structurele en intensieve samenwerking door rijksinspecties. Het verband voor samenwerking van de rijksinspecties is vanaf dat moment beperkt tot 'de rijksinspectiediensten die in de Inspectieraad vertegenwoordigd zijn'. Omdat geen eenduidige definitie bestaat van 'rijksinspectie' (vanwege verschillende benamingen, organisatievormen en juridische status) heeft de IR in de loop van de tijd verschillende leden gekend en varieerde de IR in omvang. Op het moment van de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst 2022 is een Kaderwet rijksinspecties in voorbereiding. Ook hierin is een sluitende definitie niet mogelijk gebleken en is gekozen voor de oplossing dat bij AMvB wordt bepaald welke rijksinspecties onder het wetsvoorstel vallen: het betreft de elf rijksinspecties die momenteel in de IR zijn vertegenwoordigd.

Artikel 2 (Samenstellingen samenwerkingsverband)

De IR was oorspronkelijk een 'IG-beraad', een vergadering van inspecteurs-generaal (IG) in informele zin. Met de formalisering naar de IR werd de basis gelegd voor een samenwerkingsverband van organisaties, waarin de (reeds bestaande) vergadering van IG's opging. De IR kent daarmee dus twee 'verschijningsvormen' met eenzelfde naam: de vergadering van IG's en de samenwerking op verschillende manieren en niveaus tussen de betrokken rijksinspecties. Uit de combinatie van de artikelen 1, 2 en 3 wordt duidelijk dat de IR naar zijn oorsprong wordt gevormd door de IG's van de rijksinspecties. De IG's zijn de leden van de IR. Binnen de IR werken zij samen en de IR treedt naar buiten op namens de verzamelde IG's en hun rijksinspecties.

Tweede lid (Geassocieerd leden)

Naast de elf IG's, nemen momenteel ook twee bestuurders als geassocieerd lid deel aan de IR. In afwijking van de samenstelling zoals hiervoor uitgelegd, is dit bijzondere lidmaatschap historisch te verklaren uit de verschillende samenstellingen in het verleden. Andere organisaties dan rijksinspecties namen deel aan de IR, als agenda lid, adviserend lid of anderszins. In de samenwerkingsovereenkomst 2022 zijn die verschillende varianten van deelname onder één noemer gebracht: de destijds deelnemende niet-rijksinspecties werden geassocieerd lid. Het enige onderscheid tussen leden en de geassocieerd leden ligt in de rol van de voorzitter: die wordt benoemd uit de leden. Voor het overige zij benadrukt dat het geassocieerd lidmaatschap dus wordt verklaard uit de historische ontwikkelingen, maar geen toetredingscriteria kent. De IR wordt gevormd door IG's en in dat gegeven ligt geen inherente groei-behoefte. Daarnaast biedt deze beperking een praktisch voordeel in de organisatie. Dit laat echter onverlet dat de IR wel degelijk uitgebreide samenwerking voorstaat in de tweede verschijningsvorm (als bedoeld in artikel 3, eerste lid, zie hierna), en niet alleen met betrokken rijksinspecties.

Artikel 3 (Missie)

Het hoofddoel van de IR is verbeteren van het toezicht. Dat gaat om de betekenis (de publieke waarde voor de maatschappij) en de positie van toezicht (de rol opvatting van toezichthouders, maar ook de rol en positie van toezicht in politiek-bestuurlijke zin), de kwaliteit van toezicht (principes van goed toezicht) en de innovatie (maatschappelijke en technologische ontwikkeling) van toezicht. Om dat te bewerkstelligen is samenwerking cruciaal en dat gebeurt nadrukkelijk in steeds breder verband.

De **samenwerking tussen de rijksinspecties** is al bijna twintig jaar gaande en groeiend. Niet alleen tussen rijksinspecties in verschillende samenstelling, maar ook gezamenlijk aan domein overstijgende onderwerpen (zoals Toezicht Sociaal Domein, SEVESO+ (voorheen BRZO+), Markttoezicht op producten). De IR is tevens de thuisbasis voor de Academie voor Toezicht (AvT), waarin gezamenlijk het vak van toezicht wordt ontwikkeld en gedoceerd, en voor het Programma Innovatie Toezicht (PIT), waarin kennisdeling en -ontwikkeling actief worden bevorderd. Ook is op initiatief van de IR de Wetenschapsagenda Toezicht ontwikkeld, waarin de verbinding tussen toezicht en wetenschap wordt verstevigd. Daarnaast zijn er meer dan twintig netwerken actief over allerlei inhoudelijke onderwerpen van juridisch tot communicatie, van directeurs tot datascientists.

De **kwaliteit en innovatie** van toezicht gaan zoveel mogelijk hand in hand: om relevant te zijn als 'ogen en oren van en voor de samenleving' in een snel ontwikkelende maatschappij moet in beide structureel worden geïnvesteerd. We werken gezamenlijk aan de uitgangspunten van kwaliteit, vast te leggen in een breed gedragen visie op goed toezicht. En rekening houdend met (inter)nationale technologische ontwikkelingen en maatschappelijke en politieke verwachtingen van het toezicht. Een belangrijk uitgangspunt is responsiviteit: actief luisteren naar en reageren op signalen uit de samenleving en deze waar mogelijk en nodig gebruiken in toezicht.

De IR treedt steeds duidelijker op als **behartiger van het publieke belang toezicht**. De IR heeft de afgelopen jaren als 'hoeder van het instituut toezicht' het belang van goed onafhankelijk toezicht actief uitgedragen en de positie van toezicht binnen de overheid en onze rechtsstaat proberen te borgen en te versterken. De IR draagt daarmee bij aan nieuwe perspectieven op de functies van toezicht: het borgen van publieke belangen en het bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen. Met responsief toezicht worden mensen, bedrijven en instellingen daar nadrukkelijker bij betrokken.

De **samenwerking met andere toezichthouders** wordt steeds intensiever, in zowel AvT als PIT, en ook

in de andere netwerken. Er is een structurele samenwerking met de markttoezichthouders, verenigd in het Markttoezichthoudersberaad (MTB), en met de omgevingsdiensten, vertegenwoordigd in ODNL. Het jaarlijkse Toezichtfestival wordt sinds 2025 samen door de IR en het MTB georganiseerd. Ook met andere organisaties die bijdragen aan de ontwikkeling van toezicht is vruchtbare samenwerking, zoals de tweejaarlijkse Innovatieprijs Toezicht en Handhaving van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), de IR en beroepsvereniging Vide.

Sinds enige tijd is ook de **samenwerking met publieke dienstverleners** aan het groeien. De IR en het Netwerk Publieke Dienstverleners (NPD) werken regelmatig samen om bij te dragen aan de gezamenlijke opgaven van de overheid. Door te reflecteren op de effecten van beleid in de praktijk en op de publieke dienstverlening, en daarvoor gezamenlijk concrete voorstellen te doen.

De **samenwerking met andere onderdelen binnen de (rijks)overheid** hangt sterk samen hiermee: de IR zoekt de verbinding tussen politiek, beleid, publieke dienstverleners en toezicht. Er is structurele samenwerking met het Secretarissen-Generaal Overleg (SGO), tevens in een specifiek toezichtoverleg (SGO-toezicht) en met het NPD. Daarnaast heeft de IR contact met de Hoge Colleges van Staat (Parlement, Raad van State, Algemene Rekenkamer en Nationale Ombudsman), en onder meer ook met de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB), de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en de verschillende ministeries. Met het Ministerie van Binnenlandse Zaken is in het bijzonder contact over toezicht als onderdeel van de overheidsorganisatie.

Artikel 4 (Organisatie)

Eerste, tweede en derde lid (benoemingen)

De optie van verlenging van de benoemingstermijnen met één of twee jaar geeft de nodige flexibiliteit voor het waarborgen van de continuïteit in zowel het voorzitterschap als in het Dagelijks Bestuur (DB). Uit het eerste en tweede lid blijkt het onderscheid tussen leden en geassocieerd leden: de leden en geassocieerd leden benoemen gezamenlijk de voorzitter, maar deze wordt benoemd uit enkel de leden. Om de missie van de IR vol overtuiging te kunnen uitdragen, is het wenselijk dat ook de andere (geassocieerd) leden het gezamenlijke belang van het collectief ervaren en daaraan persoonlijk invulling geven. Dit kan door deelname aan het DB of aan een of meerdere IG-werkgroepen.

Vierde en vijfde lid (Bureau Inspectieraad)

Bureau Inspectieraad (BIR) initieert, coördineert, communiceert en ondersteunt de activiteiten van de IR en onderhoudt het netwerk gericht op de missie van de IR. BIR informeert de IR als de voortgang niet loopt zoals verwacht. De algemeen secretaris wordt aangesteld door de IR in een ambtelijke functie. De algemeen secretaris is directeur BIR en heeft mandaat van de IR op grond van het jaarplan.

Artikel 5 (Verantwoording)

In 2025 is door de IR het MJP 2025-2029 vastgesteld. Het MJP is richtinggevend voor de jaarplannen. Een jaarplan wordt opgesteld in het najaar voor het volgende kalenderjaar en in de IR vastgesteld. In het jaarplan zijn de doelen en activiteiten voor het volgende jaar beschreven, inclusief de bijbehorende begroting en de financiële bijdrage per (geassocieerd) lid. Zo spoedig mogelijk na afloop van het jaar wordt een kort jaarverslag opgesteld en besproken in het DB en in de IR. Het MJP, jaarplan en jaarverslag worden gepubliceerd via de website van de IR.

Artikel 6 (Financiën)

Bij de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst 2022 is besloten tot een meer evenwichtige wijze van financiering. Sindsdien wordt een model gehanteerd met een vaste voet en daarboven een bedrag dat afhankelijk is van de omvang in FTE's van de betreffende organisatie zoals blijkt uit de departementale begrotingen. De precieze bedragen worden jaarlijks opnieuw berekend op basis van de begroting en de dan geldende aantallen FTE's en vastgesteld in de IR. De algemeen secretaris is bevoegde budgethouder.

Artikel 7 (Evaluatie)

De algemeen secretaris initieert de evaluatie tegen het verstrijken van de evaluatietermijn en doet daartoe een voorstel aan de voorzitter en het DB. Een aangepaste samenwerkingsovereenkomst wordt besproken in de IR vergadering. De ondertekening van de aangepaste samenwerkingsovereenkomst gebeurt door de (geassocieerd) leden van de IR. Dit betreft de (natuurlijke) personen die op dat moment zijn benoemd als (bestuurder) IG. Omdat zij ondertekenen in de functie van IG, vervalt het lidmaatschap niet bij vertrek van de natuurlijke persoon, maar volgt een nieuwe IG in het lidmaatschap op. Uit de combinatie van de artikelen 1, 2 en 3, tweede lid blijkt dat de IG's met hun lidmaatschap ook de betrokken rijksinspecties verbinden aan de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst.